

Innhold

1

Introduksjon	13
Bokas fokus	14
Forskningsbasert kunnskap om vanskelig atferd	15
Narrativ	16
Relasjon	17
Relasjonelt perspektiv på læring	18
Vi lærer på mange arenaer	19
Skiftende syn på hva som er viktig læring	19
Ulike teoretiske perspektiver	21
Oppbygging av boka	23

2

Teori	26
Transaksjonsmodellen	26
Livsverden	27
Individuelle og miljømessige forhold	28
Oppsummering	30

3

Vanskelig atferd	32
Narrativ	32
Synet på barnet og synet på atferden	33
Definisjon av vanskelig atferd	34
Individ, kontekst, kultur og struktur	36
Ulike betegnelser på vanskelig atferd	41
Kategorier av vanskelig atferd i skole og institusjon	43
Sosial kompetanse	45
Selvregulering	47
Oppsummering	49

4	
Problemforståelse	51
Narrativ	51
Årsaksforståelse	52
Teoretiske forklaringer	53
Informantuttalelser	57
Problemforståelse i praksis	59
Forholdet mellom pedagogikk, sosialpedagogikk og miljøarbeid	61
Oppsummering	65
5	
Relasjon og relasjonelt perspektiv	67
Narrativ	68
Relasjonen og individet	69
Personlig relasjonskompetanse	70
Profesjonell relasjonskompetanse	73
Saksforhold	74
Relasjonen og systemet	75
Den pedagogiske relasjonen	78
Det relasjonelle pedagogiske perspektivet	80
Oppsummering	82
6	
Ungdom i omsorgsinstitusjon	84
Narrativ	85
Institusjonen	85
Omsorg, pedagogikk og sosialpedagogikk	86
Individ og samfunn	89
Arbeid med vanskelig atferd som endrings- og utviklingsarbeid	91
Primærkontakten	92
Etiske problemstillinger	94
Oppsummering	95
7	
Kommunikasjon som verktøy i arbeidet	97
Narrativ	97
Forholdet mellom kommunikasjon og relasjon	98
Kommunikasjon i praksis	101
Oppsummering	103

8

Refleksjon som hjelp i arbeidet 105

Narrativ 105

Refleksjon 106

Refleksjon i forkant 107

Refleksjon underveis 108

Refleksjon i ettertid 109

Felles refleksjon 110

Refleksjon som profesjonell læringsform 110

Oppsummering 111

9

Personlige egenskaper 113

Narrativ 113

Danning 115

Praktisk etikk 116

Hvilken holdninger og handlingskunnskap har de som lykkes i
arbeidet med vanskelig atferd? 118

Oppsummering 122

10

Avslutning 124

Litteratur 127

Stikkordsregister 133